

کتاب حاضر دارای پنج فصل به شرح زیر است:

- فصل اول: رادیو و سیاست؛** شامل بخش‌های: ۱- از کنترل رادیو تا سانسور برنامه، ۲- سانسور، ۳- سیاست تبلیغی دولت.
- فصل دوم: رادیو و جنگ؛** شامل بخش‌های: ۱- جنگ جهانی دوم و اشغال ایران، ۲- رادیو در دوران اشغال، ۳- جنگ اعراب و اسرائیل (۱۳۴۶)، ۴- جنگ ایران و عراق (۱۳۵۹)، ۵- رادیو جبهه.
- فصل سوم: رادیو در جنبش‌های ملی و مذهبی؛** شامل بخش‌های: ۱- تحول ناسیونالیسم ایرانی در رادیو، ۲- جنبش ملی شدن صنعت نفت ایران، ۳- از ۳۰ تیر ۱۳۳۱ تا ۲۸ خرداد ۱۳۳۲، ۴- جنبش ضد بهایی، ۵- قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲.

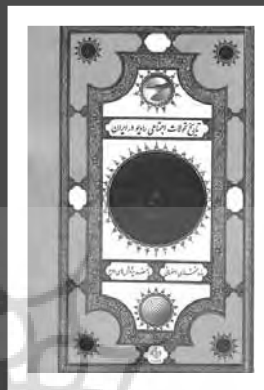
فصل چهارم: فرهنگ و رادیو؛ شامل بخش‌های: ۱- فرهنگ‌سازی رادیو، ۲- زبان فارسی و هویت فرهنگی، ۳- رادیو و آموزش، ۴- برنامه‌ی فرهنگ مردم.

فصل پنجم: شعر و موسیقی در رادیو؛ شامل بخش‌های: ۱- پیشینه‌ی تاریخی، ۲- شعر و موسیقی در رادیو رضاشاهی، ۳- شعر و موسیقی رادیو پس از شهریور بیست.

در انتهای کتاب، ضمیمه، منابع و مأخذ و نمایه آمده است.

معرفی کتاب

رادیو در دوره‌ی حکومت رضا پهلوی تأسیس شد و از همان زمان نقش خود را در جامعه‌ی ایران و در میان طبقات و قشرهای مختلف ایرانی ایفا کرد؛ به این صورت که در دوره‌ی حکومت رضاخان، کاملاً در اختیار سیاست‌های او قرار داشت و به تعریف و تمجید از اقدامات او می‌پرداخت، اما به محض اشغال ایران توسط متفقین در شهریور ماه ۱۳۲۰، سیاست رادیو تغییر کرد و به تدریج به انتقاد از رضاخان و عملکرد او در دوره‌ی سلطنتش پرداخت و به نحوی کاملاً محتاطانه از سیاست‌های متفقین پیروی می‌کرد و دستورات آنها را به اجرا می‌گذاشت. در دوران ملی شدن صنعت نفت، رادیو اقدام به پخش برنامه‌هایی در محور قراردادهای نفتی ایران و انگلیس و حقوقی که در این راستا از مردم ایران به نفع شرکت نفت ملی، انگلیس و در واقع دولت بریتانیا تضعیف شده بود، پرداخت که احساسات عمومی را برانگیخت و تا حدودی قابل توجه در پیشبرد اهداف ملی شدن صنعت نفت مؤثر

تاریخ تحولات اجتماعی رادیو در ایران

نویسنده: رضا مختاری اصفهانی

تهران؛ ۱۳۸۸

ناشر: طرح آینده، ۲۴۳ صفحه

قیمت: ۲۰۰۰ تومان

زینب پرسم

دوره‌ی اول مشروطیت به وجود آمد و روحیه‌ی آزادی‌خواهی در جامعه افزایش یافت. به همین جهت آزادی مطبوعات و احزاب سیاسی، مهم‌ترین ویژگی این بخش از تاریخ ایران می‌باشد. رادیو هم متأثر از این وضعیت تغییر جهت داد و اقدام به تهیه‌ی سرودهای مختلفی نمود که به تشویق وطن‌پرستی و ارزش‌های اخلاقی در میان جامعه پرداخت. مهم‌ترین سروده‌ی این زمان سرود «ایران» بود که توانست روحیه‌ی وطن‌پرستی را در میان ایرانیان تقویت کند.

ارزیابی

اگر کتاب از نظر ظاهری استحکام بیشتری می‌داشت و از نظر چاپ، فونت مناسب‌تری انتخاب می‌شد، بهتر بود. در ضمن در این کتاب از تصویر استفاده نشده که استفاده از آن می‌توانست مطلب را بهتر به مخاطب منتقل کند.

از جهت ساختاری، به نکات مثبت و منفی دوره‌های مختلف به خوبی اشاره نشده است و حق مطلب در این مورد تا حدود زیادی ادا نشده است.

این اثر بخش جدیدی از تاریخ رسانه‌های نوین را در ایران که قدمت چندان زیادی نیز ندارد را مطرح کرده است؛ بهتر بود در ابتدا به چگونگی تأسیس رادیو می‌پرداخت و خواننده با ورود این رسانه‌ی نوین به ایران آشنا می‌شد یا حتی قبل از آن به تاریخچه‌ی رادیو در جهان نیز اشاره می‌کرد.

در مجموع این کتاب اطلاعات نوینی را در مورد رادیو به خواننده منتقل می‌کند که تاکنون در آثار تألیفی کمتر به این نکات (تاریخ رادیو در ایران) اشاره شده است.

بود؛ اما پس از کودتای ۲۸ مرداد، رادیو کاملاً در اختیار سیاست‌های رژیم شاه قرار داشت و این وضعیت تا پیروزی انقلاب تا ۲۲ بهمن ماه سال ۱۳۵۷ ادامه داشت. از این پس رادیو به رسانه‌ای تبدیل شد که در راستای سیاست‌های انقلاب تلاش می‌کرد و برنامه‌های متعددی در همین چارچوب تهیه شد که مورد استقبال مردم قرار گرفت. با شروع جنگ تحمیلی عراق بر علیه جمهوری اسلامی ایران، رادیو به رسانه‌ای تبدیل شد که در چارچوب روحیه بخشیدن به مردم و رزمندگان اسلام تلاش بسیار چشمگیری داشت؛ همه‌ی اقشار مردم که دوران جنگ را به یاد دارند، شاهد این قضیه هستند که رادیو در عملیات رزمندگان اسلام در جبهه‌های جنگ، چگونه به این نقش مردمی و حساس خود عمل می‌کرد. رادیو در جهت رشد زبان فارسی و کنار گذاشتن لغت و همچنین فرهنگ‌های بیگانه از زبان و فرهنگ فارسی تلاش بسیاری کرد و این تلاش امروز هم ادامه دارد و در این چارچوب برنامه‌های خاصی در همین رابطه پخش شده است که در خدمت به زبان فارسی و فرهنگ ایرانی حائز اهمیت است.

شعر و موسیقی در دوره‌ی حکومت رضاشاه متأثر از شیوه‌ی حکومت رضاشاه بود. وی به شدت آن را تبلیغ می‌کرد و در جهت تشویق ایرانیان به سلطنت و توجه آنها به دوره‌ی ایران باستان حرکت می‌کرد؛ از سوی دیگر، تلاش می‌کرد که در جامعه‌ی ایرانی غرب‌گرایی را رواج دهد. در همین راستا دولت رضاشاه ابتدا اقدام به ایجاد مدرسه‌ی موسیقی نمود و به دنبال آن چند سال بعد، مدرسه را به هنرستان موسیقی تبدیل کرد تا این اهداف به طور گسترده‌تری در جامعه رواج پیدا کند و خود به اهداف مورد نظر در این زمینه دست یابد. اما پس از شهریور ۱۳۲۰ و بنا به تغییری که در وضعیت سیاسی کشور ایجاد شد، وضعیتی همچون